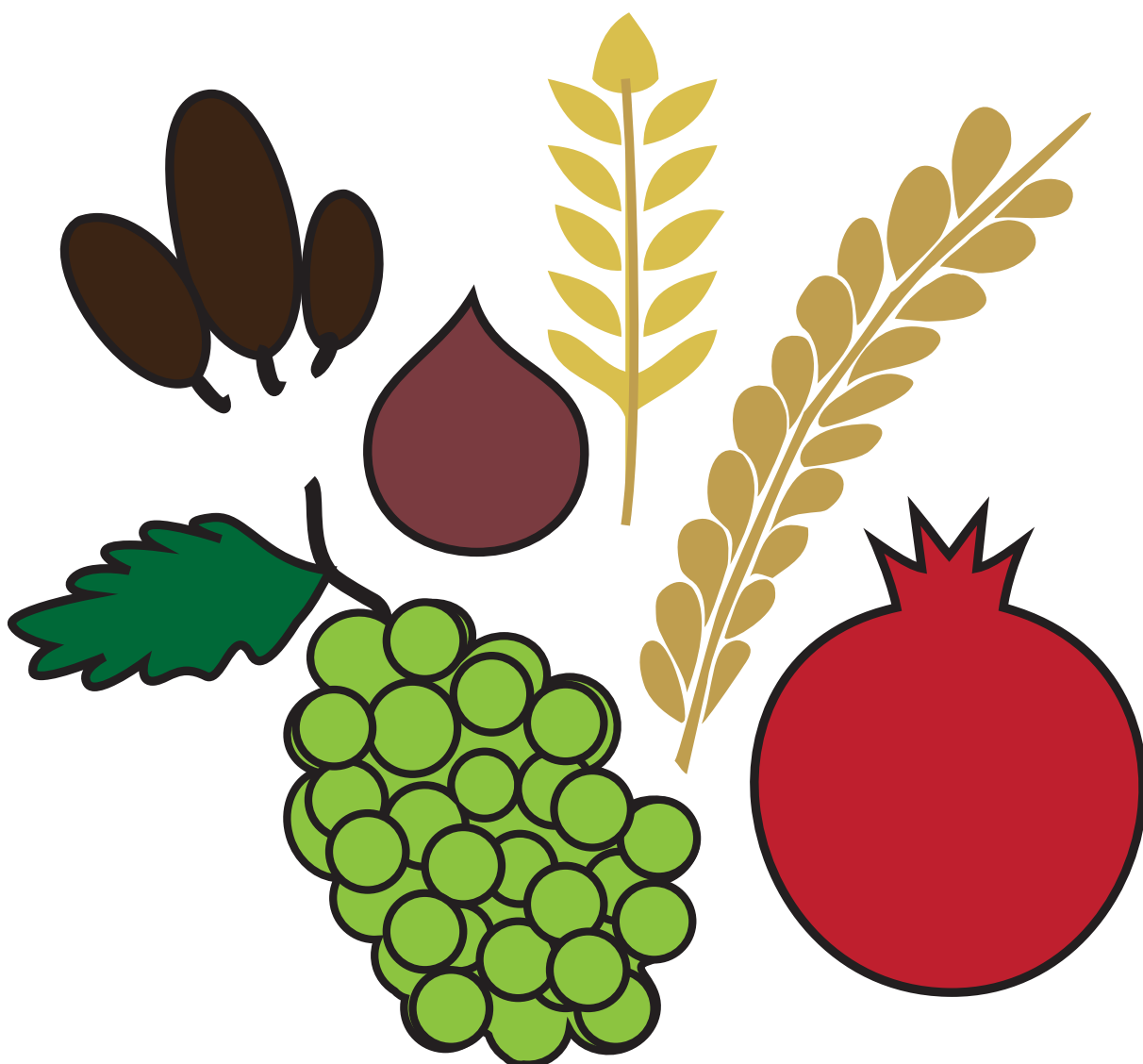

המכון להנגשה קוגניטיבית
אגודת עמי והקריה האקדמית אונו

ט"ו בשבט

מסמך בפישוט לשוני

ט"ו בשבט

ט"ו בשבט הוא חג יהודי.
ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות (לעצים).

מועד החג – מתי חוגגים את החג?

ט"ו בשבט מתקיים בחודש שבט.
חודש שבט הוא החודש החמישי בשנה העברית.
חוגגים את ט"ו בשבט ביום ה-15 בחודש זה.

מקור החג – איך התחיל החג?

בפעם הראשונה מזכירים את ט"ו בשבט במִשְׁנָה .
המִשְׁנָה הוא ספר של דברי דת וחכמה שלא כתובים בספר התורה.
לפי המִשְׁנָה, ט"ו בשבט הוא ראש השנה לאילנות.
ט"ו בשבט הוא חג חקלאי.
בט"ו בשבט חוגגים את הקשר בין האדם לאדמה.
בט"ו בשבט חוגגים את הקשר בין האדם לטבע (פרחים, עצים).

שמות החג – איך קוראים לחג?

חג לאילנות (לעצים)

חג הנטיעות (לשתול עצים באדמה)

חג הטבע

מנהגי החג – מה עושים בחג?

נוטעים (שותלים) עצים

בט"ו בשבט ילדים ומבוגרים הולכים לנטוע (לשתול) עצים בכל הארץ.
נטיעה של עצים היא סמל של התחלה חדשה.
נוטעים עצים כדי לשמור על הטבע.

אוכלים מפירות הארץ

בט"ו בשבט אנחנו אוכלים פירות שגדלים בארץ ישראל.
כשאנחנו אוכלים מפירות ארץ ישראל, אנחנו נזכרים בקשר בין האדם לאדמה.
בט"ו בשבט אנחנו אוכלים פירות טריים.

פירות טריים אפשר גם לייבש.
לפירות כאלה קוראים פירות יבשים.
בט"ו בשבט אנחנו אוכלים גם פירות יבשים
לדוגמא, תאנים, תמרים, צימוקים, שקדים.

למה אוכלים פירות יבשים בט"ו בשבט?

פעם, היו שולחים פירות טריים מישראל ליהודים שגרו מחוץ לישראל.
הפירות עברו דרך ארוכה אל היהודים שגרו מחוץ לישראל.
הפירות התייבשו בדרך הארוכה.
היהודים מחוץ לישראל אכלו את הפירות יבשים.
כיום נוהגים לאכול פירות יבשים בט"ו בשבט.
עושים זאת כדי לזכור את מה שהיה פעם.

יש אנשים שאוכלים בט"ו בשבט את שבעת המינים.
שבעת המינים הם שבעה סוגים של צמחים מארץ ישראל.
שבעת המינים מוזכרים בתורה.

שבעת המינים הם:

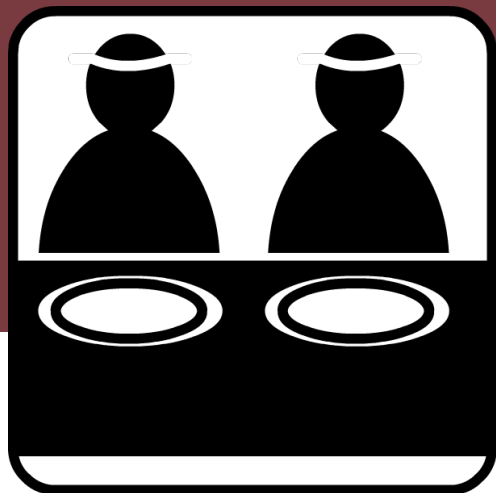
- חיטה
- שעורה
- גפן
- תאנה
- רימון
- זית
- תמר

ט"ו בשבט הוא חג חקלאי, של הטבע.
לכן, אוכלים בו את שבעת המינים, שהם צמחים מן הטבע.

מצוות המַעֲשֵׂר

בט"ו בשבט מצווה על עובדי האדמה לתת מעשר.
מעשר הוא חלק קטן מהיבול (הפירות והירקות) של עובדי האדמה.
פעם, עובדי האדמה נהגו לתת מעשר לאנשים שעבדו בבית המקדש ולעניים.

סעודת החג – ארוחה חגיגית

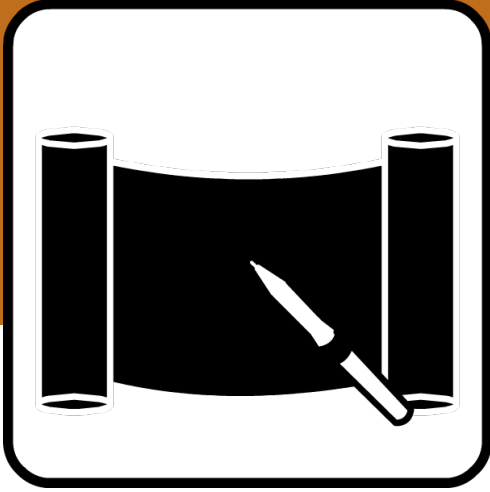
בערב ט"ו בשבט, אוכלים ארוחה חגיגית.
ארוחה חגיגית היא ארוחה מיוחדת שאוכלים בחג.
הארוחה החגיגית בט"ו בשבט נקראת סדר ט"ו בשבט.

בדרך-כלל, בסדר ט"ו בשבט:

- קוראים סיפורים ותפילות על הצמחים והטבע
- מברכים על הפירות
- אוכלים פירות יבשים מסוגים שונים, במיוחד פירות משבעת המינים
- אוכלים עוגות ומאפים -
- מאכלים שעשויים מחיטה ושעורה (שניים משבעת המינים)
- שותים 4 כוסות יין (או תירוש – מיץ ענבים)
- שרים שירים של ארץ ישראל

אנשים מקיימים את סדר ט"ו בשבט בכל מני דרכים.

תפילה לט"ו בשבט בן איש חי

יוסף חיים הוא רב מבגדאד.

רבי יוסף חיים חיבר תפילה לט"ו בשבט בשם: "בן איש חי".
בתפילה האדם מבקש מאלוהים שיברך את האילנות בפירות טובים.
אומרים את התפילה הזו במהלך תפילת שחרית (תפילת הבוקר) בט"ו בשבט.

התפילה:

**"ויהי רצון מלפניך ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו שתברך כל מיני האילנות
ויוציאו פרותיהם בריבוי שמנים וטובים, ותברך את הגפנים שיוציאו ענבים
הרבה שמנים וטובים, כדי שיהיה היין היוצא מהם מצוי לרוב לכל עמך
ישראל לקיים בו מצוות קידוש ומצוות הבדלה בשבתות וימים טובים,
ויתקיים בנו ובכל ישראל אחינו מקרא שכתוב: לך אכול בשמחה לחמך
ושתה בלב טוב ייניך כי כבר רצה אלוהים את מעשיך."**

השקדייה פורחת

מאת: י. דושמן/ מ. רבינא

השיר מספר על דברים שקורים בטבע בט"ו בשבט.
השיר מספר על דברים שאנשים עושים בט"ו בשבט.

השקדייה פורחת
ושמש פז זורחת
ציפורים מראש כל גג
מבשרות את בוא החג

ט"ו בשבט הגיע
חג לאילנות
ט"ו בשבט הגיע
חג לאילנות

הארץ משוועת
הגיעה עת לטעת
כל אחד ייקח לו עץ
באתים נצא חוצץ

ט"ו בשבט הגיע
חג לאילנות
ט"ו בשבט הגיע
חג לאילנות.

מילים חשובות

מילים חשובות

הסבר	מילה
דברי דת וחוכמה שלא כתובים בספר התורה.	מִשְׁנָה
עץ	אילן
עצים	אילנות
שתילה של עצים וצמחים	נטיעה
לשתול עצים וצמחים	לנטוע
פירות טריים שייבשו אותם. כשמייבשים את הפירות מוציאים מהם את המים. בלי המים, הפירות מתכווצים (נעשים קטנים). לפירות כאלה קוראים פירות יבשים .	פירות יבשים
שבעת המינים הם שבעה סוגים של צמחים מארץ ישראל. שבעת המינים מוזכרים בתורה. שבעת המינים הם: חיטה, שעורה, גפן, תאנה, רימון, זית, תמר	שבעת המינים
משהו שצריך לעשות, לפי האמונה היהודית. בט"ו בשבט מצווה על עובדי האדמה לתת מעשר.	מצווה
חלק קטן מהיבול (הפירות והירקות) של עובדי האדמה. פעם, עובדי האדמה נהגו לתת מעשר לאנשים שעבדו בבית המקדש ולעניים.	מעשר
הפירות והירקות שהחקלאי מגדל.	יבול